

Scheppingsorde m/v **Vandaag**

man vrouw

Vragen en antwoorden
over man en vrouw zijn

Ds. M. Klaassen

Colofon

© 2024

Uitgave onder verantwoordelijkheid van Bijbels

Beraad M/V en KOC:

A.R. Bronkhorst

L. van der Tang

Ds. M. Klaassen: Man | vrouw

Meelezende predikanten:

Ds. D. Breure

Ds. J.M.D. de Heer

Ds. M. van Reenen

Ds. O.M. van der Tang

Redactie:

A.H. Bakker-Vroegindeweyj LLM

D.M.W. van Lagen-van der Tang MA

Ontwerp en vormgeving:

Verloop drukkerij, Alblasserdam

www.bijbelsberaadmv.nl

www.koc.nu

ISBN: 9789493086715

Alle rechten voorbehouden.

Niets uit deze uitgave mag worden verveelvoudigd, opgeslagen in een geautomatiseerd gegevensbestand, of openbaar gemaakt, in enige vorm of op enige wijze, hetzij elektronisch, mechanisch, door fotokopieën, opnamen of op enig andere manier, zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de uitgever.

Inhoud

Over de serie <i>Scheppingsorde m/v Vandaag</i>	5
Voorwoord	7
1. Wat maakt mannen tot mannen en vrouwen tot vrouwen?	8
2. Wat wil het feminisme en wat moet je daarvan vinden?	11
3. Welke verschillen zijn er tussen mannen en vrouwen?	14
4. Waarom zijn de verschillen tussen mannen en vrouwen belangrijk?	18
5. Waarom is het verschil tussen man en vrouw een gevoelig thema?	21
6. Wat betekent het hoofd-zijn van de man in een relatie?	24
7. Wat betekent het hulp-zijn van de vrouw in een relatie?	28
8. Welke taken heeft een vader in het gezin?	32
9. Welke taken heeft een moeder in het gezin?	36
10. (Wanneer) mag je als vrouw buitenshuis betaald werk doen?	41
11. Wat moet je doen als taken van het andere geslacht je beter liggen?	45

12. Ik heb geen relatie. Wat betekent dat voor mijn man- of vrouw-zijn?	49
13. Welke roeping hebben mannen in de kerk?	52
14. Welke roeping hebben vrouwen in de kerk?	56
15. Wat betekent man- of vrouw-zijn voor het werk dat je doet?	60
16. Wat betekent man- of vrouw-zijn voor je studiekeuze?	63
17. Hoe draag ik als man of vrouw bij aan de samenleving?	66
18. Op welke manier kan ik als vrouw bijdragen aan de politiek?	68
19. Kan het soms toch nodig zijn dat je taken van het andere geslacht op je neemt?	71
20. Hoe leer ik mijn kinderen om te leven als man of vrouw?	74
Geraadpleegde en aanbevolen literatuur	78

Over de serie *Scheppingsorde m/v Vandaag*

Voor u ligt het eerste deel van een serie boekjes met als titel *Scheppingsorde m/v Vandaag*. Het doel van deze serie is om Bijbelse antwoorden te geven op allerlei vragen die christenen kunnen hebben op het gebied van man- of vrouw-zijn, huwelijk, gezin en seksualiteit.

Er is voor gekozen om de delen in deze serie te schrijven aan de hand van veelvoorkomende vragen en fictieve casussen die zich in het leven kunnen voordoen. Want, wie je ook bent, je passeert in je leven veel kruispunten waarop keuzes gemaakt moeten worden die soms grote gevolgen hebben. Om een voorbeeld te geven: je bent getrouwd en je mag kinderen van de Heere ontvangen. Kies je er als echtpaar dan voor dat alleen de man kostwinner is en dat de vrouw voornamelijk voor het gezin en huishouden zorgt? Wat is hierin een Bijbelse weg? De gekozen opzet aan de hand van vragen maakt het ook mogelijk om alleen de vragen en antwoorden te lezen die op een bepaald moment in het leven relevant zijn.

Scheppingsorde m/v Vandaag is bedoeld voor leden in een christelijke gemeente, die zich willen baseren op Gods Woord voor alle terreinen van het leven. Het gaat daarbij zowel om jongeren als ouderen. De stijl is toegankelijk, zodat ook iemand die niet gewend is om veel te lezen deze boekjes eenvoudig kan raadplegen. De boekjes lenen zich voor persoonlijk gebruik, maar zijn bijvoorbeeld ook geschikt om te lezen en te bespreken in het gezin, op scholen, tijdens gemeenteavonden of in studiegroepen.

De serie is een initiatief van Bijbels Beraad M/V en KOC (uitgaand van Ds. G.H. Kerstencentrum). Bij beide organisaties leefde een vergelijkbaar idee voor een reeks boekjes op het gebied van de scheppingsorde van man en vrouw. Zij besloten hun krachten te bundelen en er een gezamenlijk project van te maken, met een redactie vanuit beide organisaties. Dit doen zij zonder winstoogmerk.

De delen in de serie worden geschreven in samenspraak met vier predikanten, behorend tot verschillende kerkverbanden, die als meelezers in de colofon staan. Daarnaast leest er een redactieraad mee, bestaande onder meer uit vertegenwoordigers van jeugdbonden en deputaatschappen van verschillende kerkverbanden. Tot slot worden voor ieder deel een aantal meelezers gevraagd om feedback te geven op basis van hun ervaring met het onderwerp dat in het betreffende deel aan de orde is.

Als betrokken bestuurders hopen we van harte dat deze serie tot zegen mag zijn. In het houden van Gods geboden ligt groot loon. Tegelijk schrijven we dit in het diepe besef dat alleen een leven met de Heere werkelijk rijk maakt. Bekering is allernoodzakelijkst. Alleen dan wordt het houden van Gods geboden een zaak van liefde.

A.R. Bronkhorst, bestuurder KOC

L. van der Tang, voorzitter Bijbels Beraad M/V

Voorwoord

Waarom is er een zon en een maan? Zou de zon alleen niet voldoende zijn geweest? Vragen waar je misschien nog nooit over nagedacht hebt. In Zijn wijsheid heeft God de zon én de maan geschapen. Hetzelfde geldt voor de mens. In Zijn wijsheid vond God het goed om niet alle mensen hetzelfde te scheppen, maar verschil te maken tussen mannen en vrouwen. Dat was niet zomaar: man en vrouw zijn bedoeld om door hun eigenheid iets van God Zelf te weerspiegelen.

In onze tijd is er veel verwarring over wat het betekent om man of vrouw te zijn. Sommige mensen kiezen ervoor om een geslachtsveranderende operatie te ondergaan. Andere mensen hebben moeite met dingen die van hen verwacht worden omdat ze nu eenmaal man of vrouw zijn. Wat moet je daarvan vinden in het licht van de Bijbel? Wat is een man of vrouw eigenlijk? En wat is Gods roeping voor mannen en vrouwen? Mag je werken als vrouw? En wat is eigenlijk de taak van een man in een gezin? Op deze en andere vragen gaat dit boekje in. We hebben de belangrijkste vragen over man- of vrouw-zijn op een rijtje gezet in de hoop dat het jou helpt om te ontdekken wat Gods wil is voor man en vrouw. Want ook bij dit thema geldt dat niet de cultuur onze maatstaf moet zijn, maar de wil van de Heere. Ook hier past het gebed: *Heere, wat wilt Gij dat ik doen zal?* Als we de Heere vrezen, wordt het ons verlangen om tot Zijn eer te leven en Zijn wil te doen, ook als het gaat om leven als man of vrouw. We hopen dat dit boekje je helpt Gods goede wil te ontdekken en dat je met Zijn hulp leven mag tot Zijn eer.

Ds. M. Klaassen

Wat maakt mannen
tot mannen en
vrouwen tot
vrouwen?

1

| De ouders van Karlijn (14) hebben haar altijd meegegeven dat zij als meisje anders is dan haar drie broertjes. Maar ze vinden het lastig om uit te leggen wat dit precies betekent.

Iedereen voelt vaak wel aan dat mannen en vrouwen verschillen. Lastiger is de vraag: Wat maakt een man nu een man en een vrouw een vrouw? En nóg belangrijker: Wat maakt volgens de Bijbel een man of vrouw een goede man of vrouw? Dat we man of vrouw zijn zit heel diep in ons. Het is geen jas die je uit kunt trekken. Het zit in heel ons wezen, onze persoonlijkheid. We hebben niet alleen een mannelijk of vrouwelijk lichaam, maar ook een mannelijke of vrouwelijke geest. Er is zoiets als mannelijkheid en vrouwelijkheid in de karakters van mensen. Het zijn verschillende manieren van menszijn. Tegenwoordig wordt wel gezegd dat mannen en vrouwen vooral veel op elkaar lijken en hetzelfde kunnen, maar dat is niet waar. Het is juist goed als je de verschillen (her)kent, want dat helpt je om beter te begrijpen wie jij bent, wie de ander is en hoe je moet leven zoals God dat wil.

Man en vrouw eigen

Voor de eerste hoofdstukken van de Bijbel leren iets over het 'eigene' van man en vrouw. Je kunt dat al zien in de verschillende (werk)woorden die gebruikt worden voor een man en een vrouw. Adam krijgt de opdracht om de dieren

“
Er is zoiets als mannelijkheid en vrouwelijkheid in de karakters van mensen.”

“

*Met het oog
daarop heeft God
man en vrouw
ook toegerust
met verschillende
kwaliteiten.”*

namen te geven (Gen. 2:20) en – na de zondeval – te zwoegen voor zijn brood (Gen. 3:17). Eva is *hulpe tegenover* (Gen. 2:18). Zij kan zwanger en moeder worden (Gen. 3:20, Gen. 4:1). Mannen en vrouwen zijn geschapen met het vermogen om vader of moeder te worden.

Vrouwen kunnen zwanger worden, kinderen baren en voeden. Mannen kunnen kinderen verwekken. Met het oog daarop heeft God man en vrouw ook toegerust met verschillende kwaliteiten. Omdat vrouwen moeder kunnen worden, zijn zij vaak goed in (ver)zorgen en relaties onderhouden. Mannen kunnen door hun sterke lichaam hun gezin leiden en beschermen, ervoor zorgen en het onderhouden. In de dierenwereld is dit trouwens ook zo: vrouwtjes zorgen meestal voor het kroost, mannetjes voor voedsel en bescherming. Natuurlijk doen ze het samen, net als bij mensen. Maar in die gezamenlijke zorg hebben zij ook hun eigen taak. Door de verschillen hebben mannen en vrouwen vaak ook een verschillende ‘blikrichting’. Omdat vrouwen van nature gericht zijn op het krijgen en verzorgen van kinderen, ligt hun blikrichting meer naar binnen. Omdat mannen moeten werken voor hun gezin, ligt hun blikrichting meer naar buiten.

Wat wil het
feminisme en wat
moet je daarvan
vinden?

2

| De geschiedenisdocent van Lisa (17) legt uit dat feministen opkomen voor vrouwenrechten. Lisa snapt de feministen wel. Waarom zouden mannen meer rechten hebben dan vrouwen? Er is toch niks mis mee als je als vrouw net zoveel verdient als je mannelijke collega?

In de negentiende eeuw ontstond een beweging die zich inzette voor vrouwenrechten: het feminisme. Feministen waren – niet zo verwonderlijk natuurlijk – vooral vrouwen. Ze zagen het als een probleem dat vrouwen niet mochten stemmen, moeilijker zelfstandig beslissingen konden nemen dan mannen, vaak niet konden studeren en minder verdienden. Ook waren feministen erop tegen dat man en vrouw in het werk en in de samenleving een verschillende positie hadden. Vrouwen zouden een

onderdrukte groep zijn die verlost moet worden van de dominante mannen. Daarom moesten vrouwen volgens hen financieel onafhankelijk zijn van (hun) mannen, makkelijker kunnen scheiden en zelf kunnen bepalen of ze zwanger wilden worden of niet. Dit laatste werd mogelijk door de komst van de anticonceptiepil en abortus. Daardoor kon je ‘baas in eigen buik’ zijn. Ook buitenshuis werken werd door deze veranderingen

“
Vrouwen zouden
een onderdrukte
groep zijn die
verlost moet
worden van
de dominante
mannen.”

“

Veelal is er wantrouwen naar mannen, het verleden en tradities.”

makkelijker. Vrouwen gingen dus volop werken – wat weer gevolgen had voor het huwelijk en het gezin. Moeders kregen minder kinderen en waren minder thuis in het gezin dan eerst. En door het verlangen om te werken werd kinderopvang steeds meer nodig.

On-Bijbels

Door de zonde hebben mannen hun hoofd-zijn nogal eens misbruikt om vrouwen te dwingen tot gehoorzaamheid (vergelijk Gen. 3:16). Maar de reacties van feministen kwamen vaak door on-Bijbelse ideeën. Het is in het feminisme bijvoorbeeld belangrijk om zelf te kunnen bepalen wat je wilt; het ‘ik’ staat in het middelpunt. Veelal is er wantrouwen naar mannen, het verleden en tradities. Ook ziet het feminisme de Bijbel vaak als een onderdrukkend Boek dat vrouwen meer kwaad dan goed brengt. Maar juist de Bijbel geeft de vrouw een hoge plek en roept op om haar met respect te behandelen. Ook zijn feministen vaak negatief over Goddelijke instellingen zoals het huwelijk, moederschap, gezin en gezag, terwijl deze juist onmisbaar zijn voor Gods wil met de mens. En sommige misstanden die het feminisme benoemde (denk aan huiselijk geweld door mannen) kunnen we ook vanuit de Bijbel bestrijden. Het ergste is dat het feminisme vrouwen eigenlijk tot mannen maakt: vrouwen moeten hetzelfde zijn en kunnen als mannen. Dat is een leugen, want man en vrouw zijn verschillend en dat is niet voor niets. Juist door de verschillen kunnen man en vrouw elkaar aanvullen en dienen zoals God het bedoeld heeft.

Welke verschillen
zijn er tussen
mannen en
vrouwen?

3

Bij een huwelijksgesprek noemt de dominee weleens dat het denken van vrouwen lijkt op spaghetti. Bij mannen lijkt het denken meer op pizzapunten. Het stel dat op gesprek komt, begrijpt vaak al snel wat de dominee hiermee bedoelt.

Man en vrouw schiep Hij hen (Gen. 1:27). De woorden die in het Hebreeuws in deze Bijbeltekst voor man en vrouw gebruikt worden, vertellen dat mannen en vrouwen lichamelijk verschillen. Je kunt daarbij denken aan verschillen in lichaamsbouw (zoals innerlijke en uiterlijke geslachtsorganen, spiermassa, enzovoort), chromosomen (mannen hebben een xy-chromosoom, vrouwen een xx-chromosoom) en hormonen. Wat betreft hormonen, mannen en vrouwen hebben wel dezelfde hormonen, maar in heel verschillende hoeveelheden. Mannen maken bijvoorbeeld veel minder oestrogeen en veel meer testosteron aan dan vrouwen. Daardoor ontwikkelt hun lichaam anders. Zo worden jongens vaak groter en krachtiger.

Twee geslachten

Mensen denken weleens dat er meer varianten zijn dan alleen man of vrouw, maar dat klopt niet. Bij maar heel weinig mensen is het geslacht niet goed ontwikkeld. Dan wordt iemand bijvoorbeeld geboren met geslachtskenmerken van zowel een man als een vrouw. Dat zijn uitzonderingen die de regel bevestigen. Bij zo'n 99 procent van de mensen is namelijk duidelijk vast te stellen of ze man of vrouw zijn.

Een ander lichaam

Al zijn er uitzonderingen, de verschillen tussen man en vrouw in chromosomen en hormoonhuishoudingen zorgen ervoor dat hun lichamen op nog veel meer manieren anders zijn:

- **Hart, vaten en longen:** Het hart van een vrouw is kleiner, klopt sneller en de bloedvaten hebben een kleinere doorsnee. Daarom is bij hartaandoeningen voor het vrouwenhart vaak een andere behandeling nodig dan bij een mannenhart. Mannen hebben een groter hart en grotere longen, waardoor ze meer uithoudingsvermogen hebben.
- **Spiermassa:** Mannen hebben gemiddeld zestig procent meer spiermassa dan vrouwen. Daarom zijn ze sterker (en zwaarder).
- **Gehoor:** Vrouwen kunnen beter horen dan mannen.
- **Zicht:** Vrouwen kunnen beter in het donker kijken en hebben een beter visueel geheugen. Mannen daarentegen kunnen afstand en diepte beter inschatten.
- **Huid:** Mannen hebben een dikkere huid dan vrouwen, terwijl vrouwen een hoger percentage lichaamsvet hebben.
- **Ziektes:** Door de lichamelijke verschillen zijn mannen en vrouwen gevoelig voor andere ziekten. Mannen krijgen sneller een hartaanval en Parkinson, vrouwen krijgen veel vaker artrose.

*Niet alleen de
lichamen zijn
verschillend.
Mannen en
vrouwen gedragen
zich ook anders.”*

Verschillend in doen en laten

Niet alleen de lichamen zijn verschillend. Mannen en vrouwen *gedragen* zich ook anders. Natuurlijk hebben we veel dingen hetzelfde: we denken, hebben emoties en maken keuzes. Maar we doen en beleven dat wel op

een verschillende manier; mannen als mannen en vrouwen als vrouwen. Het denken van vrouwen wordt bijvoorbeeld weleens vergeleken met spaghetti. Hun gedachten kronkelen door elkaar. Bij mannen lijkt het denken meer op pizzapunten. Ze denken aan één ding tegelijk en vergeten even de andere punten. Dat verschil komt niet uit de lucht vallen. Onderzoek laat zien dat hersenverbindingen bij mannen en vrouwen anders zijn: bij mannen zijn de verbindingen meer binnen een hersenhelft, bij vrouwen meer tussen de twee hersenhelften. Daardoor zijn vrouwen sterker in sociale vaardigheden en kunnen zij meer dingen tegelijk doen. Ook zijn vrouwen vaak beter in taal en hebben zij een fijnere motoriek. Mannen daarentegen zijn beter in waarneming en gecoördineerde handelingen. Ook hebben zij veelal meer ruimtelijk en wiskundig inzicht.

Dingen versus mensen

Nog een verschil is dat mannen meer gericht zijn op dingen en vrouwen meer op mensen. Bij baby's merk je dat verschil al: meisjes kijken meer naar gezichten en beginnen eerder met lachen en praten dan jongetjes. En als meisjesbaby's een andere baby horen huilen, huilen ze daar langer om dan wanneer jongetjes dat horen. Dat verschil komt doordat vrouwen meer van het hormoon oxytocine hebben, een stofje dat onder andere erg belangrijk is voor de binding tussen een moeder en kind. Dit verschil komt goed van pas. Juist omdat vrouwen moeder kunnen zijn en de primaire zorg voor kinderen hebben, hebben zij, meer dan mannen, dit stofje nodig. Maar het zorgt er ook voor dat vrouwen meestal beter zijn in het onderhouden van relaties en het bieden van zorg. Mannen hebben maar liefst tien keer zo veel van het hormoon testosteron als vrouwen. Daardoor hebben mannen meer agressie in zich en nemen zij meer risico's dan vrouwen. Dat helpt mannen om zich beter te kunnen verdedigen, te beschermen en om initiatief te nemen als dat nodig is.

Waarom zijn de
verschillen tussen
mannen en vrouwen
belangrijk?

4

Janneke klaagt regelmatig over haar man bij haar vriendinnen. Ze heeft vaak misverstanden met haar man. Haar vriendinnen herkennen het van hun eigen huwelijk. Ze komen meestal tot dezelfde conclusie: Mannen en vrouwen zijn zó anders...

De verschillen tussen mannen en vrouwen zorgen nog weleens voor flinke misverstanden. Was het niet beter geweest als God ons meer hetzelfde had gemaakt? Waar zijn de verschillen voor nodig? Simpel gezegd schiep God mannen en vrouwen verschillend, omdat Hij het onderscheid belangrijk vindt. Hij doet immers niets zonder reden. Variatie zie je overal in de schepping: duizenden verschillende bloemen in verschillende kleuren, dieren in allerlei vormen, maten en kleuren... Niets is hetzelfde en toch is er ook orde. Dat laat iets zien van Gods eigenschappen, bijvoorbeeld Zijn wijsheid en creativiteit. Bij de mens is dat nóg meer het geval. Man en vrouw zijn immers geschapen naar Gods beeld. Dat lees je van geen ander schepsel. Dat de mens 'naar Gods beeld en gelijkenis' geschapen is, betekent in ieder geval dat we enige gelijkenis tonen met God. Je kunt dan denken aan het feit dat we – net als God – verstand en een wil hebben. Maar je zou ook kunnen denken aan onze (karakter)eigenschappen. Man en vrouw weerspiegelen, elk op hun manier, iets van de rijkdom en veelkleurigheid van Gods wezen en eigenschappen. Theoloog dr. H. Bavinck (1854-1921) schrijft daarover:

Daarom vergelijkt Zich de Heere niet alleen bij den Vader, die Zich ontfermt over Zijne kinderen, Ps. 103:13, maar evenzeer bij de moeder, die

haar zuigeling niet vergeten kan, Jes. 49:15. Hij kastijdt als een vader, Hebr. 12:6, maar troost ook als een moeder, Jes. 66:13.

De man weerspiegelt met zijn fysieke kracht iets van Gods kracht, een kracht die de man net als Hij, ten goede en tot bescherming van anderen dient te gebruiken. De vrouw weerspiegelt met haar sociale en zorgzame kant iets van de zorgzaamheid van de Heere, een vermogen dat de vrouw ten goede en tot zegen van anderen mag gebruiken.

Naast elkaar

De verschillen tussen man en vrouw zijn niet bedoeld om hen tegenóver elkaar te zetten, maar juist náást elkaar. Mannen en vrouwen hebben elkaar nodig, in het gezin en in de wereld. De duivel probeert echter man en vrouw tegenover elkaar te zetten. Dat deed hij al bij Adam en Eva. Maar God schiep man en vrouw verschillend om samen Zijn roeping te vervullen: de aarde bouwen en bewaren (Gen. 2:15) en kinderen voort te brengen (iets waarin man en vrouw elkaar bij uitstek nodig hebben) en op te voeden. Kortom, het is belangrijk om de verschillende gaven van mannen en vrouwen niet tegen elkaar uit te spelen, maar te benutten; mannen met hun fysieke kracht en hun vermogen om leiding te geven, vrouwen

met hun sociale capaciteiten en hun vermogen om te verbinden en goede zorg te geven.

“

Mannen en vrouwen hebben elkaar nodig, in het gezin en in de wereld.”

Waarom is het
verschil tussen
man en vrouw een
gevoelig thema?

5

Jente is moeder van twee kinderen en in verwachting van haar derde kindje. Binnen het bedrijf waar ze werkt, heeft ze gesolliciteerd voor een nieuwe functie. Helaas hoort Jente dat de functie naar een andere collega gaat. Ze is verontwaardigd en overweegt een klacht in te dienen. Ze hoorde haar leidinggevende een keer klagen over al die vrouwen die kinderen krijgen en dan maanden uit de running zijn. Ze denkt dat dit de reden is dat ze de baan niet krijgt...

In onze maatschappij liggen verschillen tussen man en vrouw gevoelig. In het Westen vinden mensen gelijkheid en hetzelfde behandeld worden namelijk erg belangrijk. Iedereen is gelijk en zou hetzelfde moeten kunnen. Het feminisme probeerde er in de vorige eeuw voor te zorgen

dat vrouwen hetzelfde behandeld zouden worden als mannen. Vrouwen moesten daarom kunnen stemmen, politieke functies uitoefenen, alle studies kunnen volgen en gelijke kansen krijgen in werk. In zo'n samenleving reageren mensen snel geprikkeld als je zegt dat mannen en vrouwen niet hetzelfde zijn en ook niet per

“

*In onze
maatschappij
liggen verschillen
tussen man en
vrouw gevoelig.”*

“

se hetzelfde moeten kunnen en doen. Dat lijkt namelijk op discriminatie. En toch... verschil mag er zijn. Ja, we zijn gelijkwaardig voor God; mannen zijn niet meer of minder dan vrouwen. Maar de Bijbel laat ook zien dat dit niet betekent dat ze precies hetzelfde zijn en hetzelfde moeten kunnen of doen.

*Ja, we zijn
gelijkwaardig voor
God; mannen zijn
niet meer of minder
dan vrouwen.”*

Gods bedoeling

Dit boekje gaat ervan uit dat Gods wil met man en vrouw bepaalt hoe we als man of vrouw moeten leven. Er is verschil in kleding, haardracht, taken en werkzaamheden. En dat is goed, want God is goed en dus ook Zijn bedoeling met de mens. Voor christenen die dit geloven is het belangrijk dat ze andersdenkenden duidelijk maken dat man en vrouw beiden naar Gods beeld geschapen zijn. Daarom zijn ze allebei waardevol en gelijkwaardig voor God en elkaar, al zijn ze veel van dat beeld kwijtgeraakt. Maar omdat christenen geloven dat Gods wil goed en nuttig is, geloven zij ook dat het belangrijk is dat ze niet hetzelfde zijn en van God verschillende roepingen krijgen. Vrouwen kunnen kinderen baren, mannen niet. Mannen zijn beter in fysiek zwaar werk dan vrouwen. Vrouwen zijn relationeel vaak vaardiger dan mannen. Mannen kunnen goed leidinggeven en zijn vaker te vinden in het publieke domein. Dat is allemaal niet voor niets, want verschillen tussen man en vrouw zijn geschapen en horen bij Gods bedoeling met man en vrouw.

Wat betekent het
hoofd-zijn van de
man in een relatie?

6

Julia en Tom vinden het belangrijk om de Bijbel te volgen voor hun huwelijk: de man als het hoofd en de vrouw als hulp tegenover hem. Maar als ze een discussie hebben, komen ze er soms niet uit. Mag Tom als hoofd altijd bepalen wat er gebeurt?

Dat de man het hoofd is van de vrouw lees je vooral in de brieven van Paulus. Laten we eerst even kijken wat Paulus bedoelt met 'hoofd'. Het woord 'hoofd' wordt niet alleen voor mannen gebruikt, maar ook voor de Heere Jezus. In Éfeze 1:22 wordt Hij het *Hoofd boven alle dingen* genoemd. Ervoor staat dat God alle dingen aan Zijn (namelijk 'Jezus') voeten onderworpen heeft. Dat betekent dat Jezus van de Vader gezag gekregen heeft over alles. Het is dus duidelijk dat het woord 'hoofd' hier te maken heeft met gezag. Juist dit woord gebruikt Paulus (in dezelfde brief!) ook voor de man: *De man is het hoofd van de vrouw* (Éf. 5:23). Met andere woorden: de man heeft gezag over de vrouw.

Scheppingsorde van man en vrouw

Paulus zegt dat de man het hoofd is van de vrouw vanwege de scheppingsorde. God schiep de man namelijk als eerste en daarna de vrouw. Omdat Adam als man het hoofd was, moest hij bijvoorbeeld de dieren een naam geven en hield de Heere hem, als verbondshoofd, verantwoordelijk voor de zondeval. Let erop: hier en in 1 Korinthe 11 zegt Paulus niet 'hoofd van *zijn* vrouw', maar 'van de vrouw'. De man is dus niet alleen hoofd in het huwelijk, maar ook daarbuiten. Dat laat zien dat God mannen geroepen heeft om gezag te dragen of leiding te geven in de wereld.

*De man krijgt
als hoofd de
opdracht om eind-
verantwoordelijke
te zijn in zijn
huwelijk en gezin.”*

In het huwelijk

Het hoofd-zijn van de man geldt ook voor het huwelijk. Paulus heeft het over het hoofd-zijn van de man als hij schrijft over de plichten die man en vrouw in het huwelijk hebben (Éf. 5). De man krijgt als hoofd de opdracht om eindverantwoordelijke te zijn in zijn huwelijk

en gezin. Dat betekent niet dat hij zomaar kan doen wat hij wil. Paulus verbindt ‘hoofd’ namelijk nauw met ‘Christus’. Mannen horen gehoorzaam te zijn aan Christus als hun Hoofd (1 Kor. 11:3), maar ze worden ook geroepen om Christus’ voorbeeld te volgen. Christus zag als Heere en Meester Zijn roeping vooral in dienen: *De Zoon des mensen is niet gekomen om gediend te worden, maar om te dienen* (Mark. 10:45). Bij de geschiedenis van de voetwassing zie je dit duidelijk terug: *Indien dan Ik, de Heere en de Meester, uw voeten gewassen heb, zo zijt gij ook schuldig elkanders voeten te wassen* (Joh. 13:14). Als dát hoofd-zijn is, dan betekent leidinggeven zoals de Heere Jezus dus dat je gericht bent op de ander en het goede voor de ander zoekt. Dit verwoordt Paulus ook als hij schrijft over de roeping van de man in het huwelijk: *Gij mannen, hebt uw eigen vrouwen lief, gelijk ook Christus de gemeente liefgehad heeft en Zichzelf voor haar heeft overgegeven* (Éf. 5:25). Mannen worden hier geroepen hun vrouwen lief te hebben met dezelfde gevende, zelfopofferende liefde als Christus deed! Daarom kan een man nooit zomaar beslissingen nemen zonder daarin de behoeften en het (geestelijk) welzijn van zijn vrouw mee te nemen. Stel dat je een nieuw huis zoekt en er zijn twee huizen die je vrouw geschikt lijken, dan is dat een moment waarop je als man je roeping als hoofd moet volgen door een knoop door te hakken en een van beide huizen te

kiezen. Dit doe je natuurlijk vanuit het verlangen om een keuze te maken waarvan je gelooft dat die voor je vrouw het beste is!

Profeet, priester, koning

Je kunt het hoofd-zijn van de man ook uitleggen aan de hand van de taken die een profeet, priester en koning hebben. De man vertegenwoordigt Christus Die Profeet, Priester en Koning is. Een vader is als profeet vooral degene die zijn gezin onderwijst. In de eerste plaats onderwijst hij zijn gezin in Gods Woord en in de tweede plaats leert hij zijn kinderen over de ideeën die in de wereld leven. Als priester is hij (eind)verantwoordelijk voor de huisgodsdienst in het gezin en leest hij Gods Woord, bidt hij en onderwijst hij de gezinsleden. Als koning zorgt de man voor zijn vrouw en gezin. Hij regeert en beschermt hen. Hij zorgt voor hen. Daarom zorgt de man - zolang hij daarvoor de gezondheid heeft - voor het inkomen. In het klassieke huwelijksformulier staat: 'En naardien het Gods bevel is dat de man in het zweet zijns aanschijns brood zal eten, zo zult gij ook getrouwe-lijk en naarstiglijk in uw Goddelijk beroep arbeiden, opdat gij uw huisgezin met God en met ere moogt onderhouden, en ook daarenboven iets hebt om den nooddruftigen mede te delen.' De man is ook eindverantwoorde-lijk voor de veiligheid en bescherming van zijn gezin. Dat kan variëren van 's avonds de deuren op slot doen tot het gezin beschermen tegen schadelijke geestelijke invloeden (bijvoorbeeld van vriendschappen, internet of sociale media).

“

Als koning zorgt de man voor zijn vrouw en gezin. Hij regeert en beschermt hen. Hij zorgt voor hen.”

Wat betekent het
hulp-zijn van de
vrouw in een relatie?

7

Marieke is ruim een jaar getrouwd met haar man Gerard. Als Gerards vrienden langskomen, zeggen ze nog weleens gekscherend: ‘Het enige recht van de vrouw is het aanrecht.’ Ze weet wel dat ze het niet zo serieus bedoelen, maar het voelt toch een beetje als onderwaardering van haar vrouwelijke taak als hulp.

God schiep de vrouw als hulp voor de man (Gen. 2:18). Adam ontdekte dat dieren iets hadden wat hij niet had: een maatje. Daarom gaf God Adam een vrouw, Eva. Hij schiep Eva uit Adam. Ze was hetzelfde (*been van mijn benen en vlees van mijn vlees*, Gen. 2:23) en toch anders. Adam had Eva nodig om hem te ondersteunen en compleet te maken. ‘Hulp’ is niet zomaar een hulpje. Hulp is een eretitel, een naam die God Zelf ook draagt: *Hij is onze Hulp en ons Schild* (Ps. 33). Als God Zich niet schaamt Zich ‘Hulp’ te noemen, dan hoeven wij dat ook niet te doen. Het is belangrijk dat een man weet dat hij geschapen is om een hulp nodig te hebben. Hij hoeft het dan niet als handicap te zien, maar laat zich daarom door zijn vrouw ‘aanvullen’.

Tegenover

De vrouw is geschapen als hulp tegenover de man. Niet onder hem, niet boven hem, maar tegenover, op dezelfde hoogte. Ze kan hem in de ogen kijken. Matthew Henry legt uit:

“*Hulp is een eretitel, een naam die God Zelf ook draagt.*”

Zij is niet geschapen uit zijn hoofd om hem te overtreffen, niet uit zijn voeten om door hem vertreden te worden, maar uit zijn zijde om zijn gelijke te wezen, onder zijn arm, om door hem beschermd te worden en nabij zijn hart om door hem te worden bemind.

Het hulp-zijn van de vrouw betekent dat zij de man compleet maakt en hem helpt. Ze is aan de man gegeven om hem te helpen zijn roeping te vervullen; om samen met hem de aarde te 'bouwen en te bewaren' en samen met hem een gezin te stichten.

Als de gemeente

De vrouw aanvaardt de man als haar door God gegeven hoofd. Daarom is ze hem onderdanig. Dat betekent dat ze als mindere hem gehoorzaamt. In onze samenleving is onderdanigheid iets negatiefs. Gelijkheid wordt namelijk heel belangrijk gevonden en het liefst zouden we alle verschillen tussen man en vrouw de wereld uit hebben. Maar een gezonde samenleving kan niet zonder onderdanigheid. Iedereen heeft wel een gezagsdrager boven zich en wordt daarom weleens geroepen om onderdanig te zijn: kinderen ten opzichte van ouders, burgers ten opzichte van de overheid, werknemers ten opzichte van werkgevers. En vrouwen dus ten

opzichte van hun mannen. Net als het hoofd-zijn van de man, staat ook de onderdanigheid van de vrouw in nauwe relatie met Christus: zoals de man als hoofd Christus weerspiegelt, zo is de vrouw het beeld van de gemeente. *Gelijk de gemeente Christus onderdanig is, alzo ook de vrouwen haar eigen mannen in alles* (Éf. 5:24).

“
*Het hulp-zijn van
de vrouw betekent
dat zij de man
compleet maakt en
hem helpt.”*

“

Een man die zijn vrouw liefheeft en hoogacht, vindt het juist belangrijk wat zijn vrouw denkt en zegt.”

Onderdanig zijn wil niet zeggen dat een vrouw maar klakkeloos moet doen wat haar man van haar vraagt. Sowieso moet ze, net als de man, in de eerste plaats God gehoorzaam zijn. Het betekent ook niet dat een vrouw niks te zeggen heeft. Een man die zijn vrouw liefheeft en hoogacht, vindt het juist

belangrijk wat zijn vrouw denkt en zegt. *Zij doet hem goed en geen kwaad* (Spr. 31:12). Vrouwen hebben namelijk veel kwaliteiten en wijsheid die de man niet heeft en die hij daarom goed kan gebruiken. Het huwelijksformulier legt onderdanigheid uit als liefhebben en respecteren, maar ook als ‘hem gehoorzaam zijn in alle dingen die recht en billijk zijn, als uw heer, gelijkerwijs het lichaam aan het hoofd en de gemeente aan Christus onderdanig is’. Een vrouw die haar man echt tot hulp is, aanvaardt zijn leiding, is er voor hem en steunt hem. Als hulp tegenover de man stelt ze hem ook vragen en durft ze liefdevol tegengas te geven als hij eenzijdig is, blinde vlekken heeft, enzovoort. Als de vrouw dat respectvol doet, kan ze ook daardoor haar man tot hulp zijn. De man is niet bedoeld om alleen te zijn, maar hij heeft een vrouw naast zich nodig die hem verder helpt. Zo’n vrouw krijgt lof van haar man: ze gaat veel robijnen (edelstenen) te boven (Spr. 31:10 en 28).

Welke taken heeft
een vader in het
gezin?

8

Marco is als vader vaak van huis vanwege zijn drukke baan als bedrijfsleider. Hij ziet het Bijbels gezien als zijn plicht om de kost te verdienen. Maar zijn vrouw is van mening dat hij thuis als echtgenoot en vader ook taken heeft en daarom best wat vaker thuis mag zijn.

Een vader is hoofd van zijn vrouw en kinderen. God geeft hem gezag om zijn gezin te besturen, ten goede van degenen die de Heere aan zijn zorg heeft toevertrouwd. Daarbij is God de Vader in het bijzonder het voorbeeld. Hij zorgt voor Zijn kinderen, bewaart en bewaakt hen. Dat hoort een vader ook te doen. Een mooi voorbeeld hiervan is Jozef, de aardse vader van de Heere Jezus. God geeft Jozef als vader de opdracht om zijn vrouw en Kind onderweg naar Egypte te leiden en te verzorgen. En net zoals God de mens bij de schepping riep om te bouwen en te bewaren, dien je als vader met je vrouw je huis te 'bouwen' tot een stabiele, veilige plek om te leven.

Beschermen

Net als Adam moet de man werken om ervoor te zorgen dat het zijn vrouw en kinderen niet ontbreekt aan de basisbehoeften van het

“

God geeft hem gezag om zijn gezin te besturen, ten goede van degenen die de Heere aan zijn zorg heeft toevertrouwd.”

leven. Ook beschermen vaders hun gezin tegen allerlei verkeerde invloeden die het gezin kunnen bedreigen. De satan wil gezinnen kapot maken en zal op allerlei manieren proberen gezinnen binnen te dringen. Daarom let een vader waakzaam op alles wat het huis binnenkomt aan lectuur, muziek, films en (sociale) media. Ook gaat hij daarover het gesprek aan in het gezin, zodat kinderen niet geestelijk beschadigd raken.

Vorming

Vaders hebben ook de taak om hun kinderen te corrigeren en – als dat nodig is – te straffen. Onderzoek laat zien dat vaders veel invloed hebben op de vorming van kinderen (bijvoorbeeld als het gaat om zelfbeheersing en zelfregulering). Ook leren vaders hun kinderen hoe het leven ‘werkt’. Vroeger bracht een vader zijn vak vaak over op zijn zoon. Ondertussen konden ze over van alles en nog wat praten. Tegenwoordig gaat het vaak anders. Toch is het nog steeds de roeping van vaders om met hun kinderen te spreken over de dingen die belangrijk zijn in het leven, over de maatschappij, maar vooral over God. In Israël moesten vaders hun kinderen vertellen over de Bijbelse geschiedenis en belangrijke heilsfeiten.

“
Net zoals toen hebben vaders nog steeds de verantwoordelijkheid om Gods woorden in te scherpen.”

Net zoals toen hebben vaders nog steeds de verantwoordelijkheid om Gods woorden *in te scherpen* (Deut. 6:7). Hierdoor kunnen kinderen leren wat de *goede en welbehagende en volmaakte wil van God is* (Rom. 12:2), goed van kwaad te onderscheiden en een Bijbelse wereldbeschouwing ontwikkelen. Verder gaan vaders als priesters hun gezin voor in het dienen van God door uit de Bijbel te lezen, de

“

Al zijn mannen door hun taak als kostwinner vaak minder aanwezig, hun aanwezigheid in het gezin is wel nodig.”

Bijbel uit te leggen en met en voor hun vrouw en kinderen te bidden. Daarnaast is het belangrijk kinderen de gewoonte van kerkgang bij te brengen en daarover in gesprek te gaan. Kinderen blijken vaker kerkelijk betrokken te blijven als hun vader trouw de kerkdiensten bezoekt, nog méér dan wanneer moeders dat voorbeeld geven.

Al zijn mannen door hun taak als kostwinner vaak minder aanwezig, hun aanwezigheid in het gezin is wel nodig. Afwezige vaders zijn heel schadelijk voor de ontwikkeling en geestelijke vorming van kinderen. Immers, hoe kunnen vaders verantwoordelijk zijn voor hun gezin zonder er te zijn?! Het belangrijkste is ten slotte dat een vader zelf de Heere vreest, in Zijn wegen wandelt en een binnenkamer kent waar hij zijn noden, (opvoed)vragen en gezinszorgen bij de Heere brengt. Want het beste dat vaders hun kinderen kunnen geven is het voorbeeld van een leven met de Heere.

Welke taken heeft
een moeder in het
gezin?

9

Rianne is moeder van een jong gezin met drie kinderen. Ze vraagt zich regelmatig af welke verantwoordelijkheden ze heeft als moeder en of haar bijdrage als moeder er wel toe doet. Het werk dat haar man doet als basisschooldirecteur lijkt soms veel nuttiger.

Luther noemde het moederschap de glorie en het meest kostbare versiersel van een vrouw. Waar vaders het hoofd van het gezin zijn, zijn moeders het hart ervan. Wie we ook zijn, we hebben allemaal een moeder (gehad) die ons voor een groot deel gevormd heeft tot wie we zijn. In het Westen vinden veel mensen carrière en succes belangrijker dan het moederschap en de zorg voor kinderen en het huishouden, maar de Bijbel laat juist zien hoe bijzonder de taak van een moeder is. God gebruikt in Zijn Woord het moederschap als beeld om iets van Zijn eigen werk te laten zien. Het moederschap weerspiegelt iets van Gods ontfermen en zorgdragen (zie Jes. 49:15 en 66:13).

Geven

Het Hebreeuwse woord voor 'baarmoeder' is nauw verwant aan het woord voor 'barmhartigheid'. Dat is niet zomaar, want moeders

“

Wie we ook zijn, we hebben allemaal een moeder (gehad) die ons voor een groot deel gevormd heeft tot wie we zijn.”

“

Een moeder mag haar kind ontferming, barmhartigheid en liefde geven.”

geven vooral. Geven begint tijdens de zwangerschap en gaat daarna het leven lang door, 24 uur per dag en 7 dagen per week. Een moeder is van onschatbare waarde voor haar kind. Zij is degene die het kind het leven geeft en verzorgt in de eerste levensfase. In tegenstelling

tot vaders kunnen moeders hun kind zelf voeden. Ook dat hoort bij Gods scheppingsorde. Een moeder mag haar kind ontferming, barmhartigheid en liefde geven (Tit. 2:4). Vrouwen hebben ook een grotere hoeveelheid van het ‘knuffelhormoon’ oxytocine waardoor ze meer gericht zijn op hun kind.

Aanwezig

In de tijd van de Bijbel gaven moeders hun kind borstvoeding tot het kind ongeveer drie jaar oud was. Daardoor waren moeders veel bij hun kind en konden ze niet zomaar bij hun kind weggaan. Je leest dit bijvoorbeeld van Izak, Mozes en Samuël. De aanwezigheid van een moeder voelt voor een kind vertrouwd en veilig en is daarom heel belangrijk voor de stress- en emotieregulatie van een kind. Goedkeuring, een lachje, blijdschap: het wordt allemaal door een kind geobserveerd en dat draagt bij aan de vorming van verbindingen in de hersenen. Kinderen lopen schade op als ze op jonge leeftijd (bijvoorbeeld vanwege kinderopvang) veel bij hun moeder weg zijn. Daarom is het nodig dat een moeder er zoveel mogelijk is en zo min mogelijk buitenshuis werkt. Lenin, leider van de Sovjet-Unie, schijnt te hebben gezegd: ‘Geef mij een kind voor de eerste vijf jaar van zijn leven en hij zal voor altijd de mijne zijn.’

Oudere kinderen

Ook voor oudere kinderen is het belangrijk dat een moeder thuis is, meer dan een moeder misschien doorheeft. Als moeder maak je je huis voor kinderen tot een thuis. Meer dan een vader heeft een moeder de gave om gezelligheid, warmte, liefde en sfeer in het gezin te brengen. Aanwezig zijn als de kinderen uit school komen, luisteren naar hun verhalen, een gezellig praatje – het betekent allemaal zoveel meer dan moeders soms weten. Wat is het belangrijk dat tieners aan tafel hun verhaal kunnen doen. Wat kan er een vorming en toerusting plaatsvinden rond de gezinsmaaltijden.

Godsdienstonderwijs

Is een vader overdag weg, dan is de moeder op die momenten degene die het kind vertrouwd kan maken met Gods Woord. Je bidt en zingt met je kind en je onderwijst het op eenvoudige manier in Wie de Heere is. Zo mag je als moeder, net als een vader, Gods woorden bij de kinderen ‘inscherpen’. Een goede moeder is ook een biddende moeder. Zulke moeders zijn heel kostbaar. Toen Spurgeon eens gevraagd werd wat het geheim was van Gods bijzondere zegen in zijn leven, antwoordde hij: ‘Mijn moeder en de waarheid van wat ik preek.’ En daarin is hij niet de enige. Augustinus’ moeder Monica kon niet nalaten haar gebeden op te stapelen voor Gods genadetroon. Zo werden veel kinderen aan hun moeders hand tot Jezus geleid.

Huishouden

Een moeder is niet alleen thuis om aanwezig te zijn voor haar kinderen. Een vrouw belooft op haar trouwdag in de kerk ook om goed te zorgen voor haar huishouden.

“

Een goede moeder is ook een biddende moeder.”

“
*Salomo geeft
opdracht om zo'n
goede huisvrouw te
prijzen.”*

Zoals Salomo in Spreuken 31 beschrijft en de kanttekeningen hierbij uitleggen, is een goede huisvrouw heel ijverig en gewillig in haar huishoudelijke taak. Ze staat 's morgens vroeg op, zorgt dat haar gezin goed te eten krijgt en goede kleding draagt. Ze weet winst te

maken van haar akker en de producten die ze maakt. Ook zorgt ze voor armen en naasten die hulp nodig hebben. Zo let ze op alles van haar gezin en huishouden, doet ze niets liever dan goed en wekt ze graag anderen op om hetzelfde te doen. Doordat ze zo ijverig zorgt voor haar huishouden, dapper is en op God vertrouwt, hoeft ze niet bang te zijn voor de toekomst. Salomo geeft de opdracht om zo'n goede huisvrouw te prijzen. Veel van het moederschap zie je niet. Waardering blijft misschien vaak uit. Maar de Heere ziet en zegent moederschap in afhankelijkheid van Hem.

(Wanneer) mag je als
vrouw buitenshuis
betaald werk doen?

10

Herman en Anne hebben vijf jonge kinderen. Anne denkt dat het belangrijk is voor haar kinderen om er voor hen te zijn. Toch lijkt het haar best weleens fijn om net als haar vriendinnen ook wat werk buitenshuis te doen. Ze mist soms thuis weleens de uitdaging die ze bij haar werk wel had en wat extra geld zouden ze best kunnen gebruiken.

In onze samenleving werken veel vrouwen buitenshuis. Door tekort aan werknemers probeert de overheid dit ook actief te stimuleren. Daarom krijgen gezinnen met twee werkende ouders bijvoorbeeld belastingvoordelen. Maar dit is niet alleen vanwege de economie. Onze cultuur is sterk

“
*Onze cultuur is
sterk beïnvloed
door het feminisme
dat vond dat
vrouwen financieel
onafhankelijk
van mannen
moesten zijn.”*

beïnvloed door het feminisme dat vond dat vrouwen financieel onafhankelijk van mannen moesten zijn. Hierin staat niet het belang van het geheel (huwelijk of gezin) voorop, maar het belang van de zelfstandige vrouw. De vraag: Mogen vrouwen werken en zo ja, wanneer? is niet zomaar te beantwoorden. Het ligt sterk aan de omstandigheden. Als een getrouwde vrouw (nog) geen kinderen heeft, is er vaak nog veel ruimte om buitenshuis te werken

– al mag dit niet ten koste gaan van andere taken die getrouwde vrouwen hebben als hulp tegenover de man, in het huishouden en zorg voor naasten.

Moederschap

Anders wordt het wanneer er kinderen komen. Waar vaders als eerste roeping hebben om in het levensonderhoud van hun gezin te voorzien, ligt dit voor moeders anders. Hun eerste roeping is binnen het gezin. Zeker in de eerste levensjaren is het voor een kind het beste als de moeder dicht in de buurt is. Door voortdurend voor een kind aanwezig te zijn, kan een moeder het kostbaarste geven dat een kind kan krijgen: onvoorwaardelijke liefde. Dat weerspiegelt iets van Gods zorg die nooit stopt. Zoals de Heere zegt in Jesaja 49:15: *Kan ook een vrouw haar zuigeling vergeten, dat zij zich niet ontferme over den zoon haars buiks? Ofschoon dezen vergaten, zo zal Ik toch u niet vergeten.* Wil dat zeggen dat een moeder nooit betaald werk buitenshuis mag doen? Niet per se. Soms kan het nodig zijn dat er werk buitenshuis gezocht wordt. Denk aan een echtpaar waarvan de man door ziekte arbeidsongeschikt is. Soms kan het ook goed zijn om iets buitenshuis om handen te hebben, ter ontspanning of vanuit een behoefte aan extra uitdaging. Uiteraard hoeft dat niet altijd betaald werk te zijn. Toetsen afnemen op school, helpen als overblijfmoeder of bij de schoolbieb: allemaal voorbeelden van zinvol werk buitenshuis waardoor je even iets anders kunt doen en dienstbaar kunt zijn.

“

Zeker in de eerste levensjaren is het voor een kind het beste als de moeder dicht in de buurt is.”

Hoeveel mag een Goddelijke roeping jullie kosten?”

Eerlijk

In ieder geval is het belangrijk om als vrouw, samen met je man, eerlijk om te gaan met je roeping en jezelf kritisch af te vragen waarom je buitenshuis wilt werken. Is dat prestatiedrang, de behoefte om

niet uit de toon te vallen ten opzichte van vrouwen die wel werken? Ben je niet tevreden met je roeping als moeder? Of werk je omdat je behoefte hebt aan meer comfort, luxe of een groter huis? Ons hart is arglistig. Onder het mom van goed klinkende redenen kunnen we bezig zijn onze agenda's te vullen terwijl daarin niet Gods wil, maar vooral onze eigen wil de doorslag geeft. Werken buitenshuis kan betekenen dat we niet (meer) beschikbaar willen zijn voor het moederschap (want een zwangerschap komt daarbij niet zo goed uit...). Het kan ook betekenen dat we minder aanwezig kunnen zijn voor onze kinderen. Kortom, er zitten veel haken en ogen aan en dat vraagt zorgvuldige, biddende overdenking voor Gods aangezicht. Hoeveel mag een Goddelijke roeping jullie kosten?

Knelpunten

Als je eerlijk je verlangens naast Gods Woord gelegd hebt, kun je ervaren dat er toch knelpunten overblijven. Denk aan hoge huizenprijzen, werk waar je door personeelstekort onmisbaar lijkt, het missen van uitdaging of het gevoel dat je in de zorg voor het gezin verdrinkt. Besef dat de Heere daarvan afweet. God geeft Zijn Woord en Geest om ons te leiden en Hij geeft ook de gemeente om elkaar daarin te helpen. Je mag je moeite in het gebed voor Hem neerleggen, in het vertrouwen dat Hij wegen ziet die je kunt gaan zonder je geweten geweld aan te doen. Dan mag je ervaren dat Gods richtlijnen geen knellend, maar een bevrijdend juk vormen (Mat. 11:29).

Wat moet je doen
als taken van het
andere geslacht je
beter liggen?

11

Jan (43) is vader van vier kinderen. Hij is een echte huismus, kookt graag en is dol op zijn kinderen. Zijn vrouw is ooit opgeleid als arts en overweegt opnieuw te gaan werken. Het idee leeft dat Jan teruggaat naar twee dagen werk, zodat hij drie dagen thuis kan zijn.

Je hebt niet alleen mannen en vrouwen, je hebt ook *verschillende* mannen en *verschillende* vrouwen. Dit zie je ook in de Bijbel. Jacob en Ezau zijn broers, maar wel heel verschillend. Jacob is graag bij zijn moeder thuis en kon blijkbaar goed koken (Gen. 25:29)! Ezau is wat stoerder; hij is meer een buitenmens en jaagt graag. Toch is er geen twijfel over dat ze beiden man zijn. Maar wel verschillend dus. Zulke verschillen zijn er nog steeds. Sommige mannen zijn graag thuis, zijn gesteld op het onderhouden van relaties, gaan graag om met kinderen, of hebben hobby's die vrouwen ook hebben (bijvoorbeeld handwerken). Andersom zijn er vrouwen die graag sleutelen, initiatief nemen en liever buiten dan binnen zijn. Omdat we zo verschillend geschapen zijn, moeten we terughoudend en voorzichtig zijn met mensen in een hokje te stoppen waarin ze niet passen. Veel dingen die we mannelijk of vrouwelijk vinden, zijn cultureel bepaald. Maar het is niet gek als een meisje graag voetbalt of op een mountainbike rijdt, evenmin als een jongen dwarsfluit speelt.

Zoals God het wil

Het belangrijkste is dat we man of vrouw zijn zoals God het wil, oftewel: dat we openstaan voor de taak en roeping die God specifiek aan mannen of vrouwen gegeven heeft. Een man moet zijn verantwoordelijkheid nemen om zijn roeping als man te vervullen en – als hij getrouwd is – voor zijn gezin

“

Veel dingen die we mannelijk of vrouwelijk vinden, zijn cultureel bepaald.”

zorgen, zijn kinderen (als hij die mag hebben) opvoeden en leidinggeven aan zijn gezin. Een vrouw moet de verantwoordelijkheid nemen om haar roeping als vrouw te vervullen en – als ze getrouwd is en kinderen krijgt – voor haar huishouden en kinderen zorgen. Paulus schrijft

zelfs dat de vrouw in deze weg zalig zal worden (1 Tim. 2:15). Dat betekent natuurlijk niet dat je door kinderen te baren zalig wordt, maar wel dat een vrouw die de Heere vreest het moederschap als een belangrijk deel van haar levensroeping zal zien en zich daar niet aan zal onttrekken. Ze zal daarin juist de Heere gehoorzamen. Een vrouw die dus kan trouwen en kinderen krijgen, maar daarvan afziet vanwege haar werk, zondigt tegen haar levensroeping en tegen God, evenals de man die ermee instemt.

Oefenen

Nu is het zeker waar dat sommige mannen meer geschikt zijn voor hun mannelijke taak (en sommige vrouwen voor hun vrouwelijke taak) en anderen misschien wat minder. Maar dat hoeft geen probleem te zijn. In het leven kunnen we veel oefenen en leren. Dat geldt ook voor de roeping en taken van man en vrouw. De ene man of vrouw zal wat meer zijn of haar best moeten doen om bepaalde taken te doen dan de ander. Een vrouw die niet graag het huishouden doet, kan het toch leren. Het is immers haar roeping (Tit. 2:5). Een man die geneigd is anderen te laten beslissen, moet als hoofd leren een stap naar voren te doen en verantwoordelijkheid te nemen. Dat is misschien niet makkelijk, maar ook niet onmogelijk. Wel maakt het uit of je man of vrouw je daarin helpt en aanmoedigt. In een huwelijk waarin de vrouw bijvoorbeeld geneigd is het initiatief en de beslissingen te nemen, moet zij beseffen dat dit tegen Gods wil is. Daarom zal ze zich terughoudender

De ene man of vrouw zal wat meer zijn of haar best moeten doen om bepaalde taken te doen dan de ander.”

moeten opstellen en haar man moeten uitnodigen keuzes te maken om meer de leiding te nemen. Dat is extra nodig als haar man van zichzelf wat meer terughoudend en bescheiden is. Maar een man moet ook niet toestaan dat zijn vrouw de leiding neemt.

Als dat wel gebeurt, dient hij haar

liefdevol erop te wijzen dat dit niet de bedoeling is. Laten mannen en vrouwen elkaar helpen, stimuleren en bemoedigen om hun door God gegeven taak te vervullen. Ook in de verschillende roepingen mag je elkaar tot hand en voet zijn.

De juiste plek

Dat een vrouw wat meer mannelijke kwaliteiten heeft of andersom, dat een man wat meer vrouwelijke kwaliteiten heeft, kan ook juist een zegen zijn. Een vrouw met leidinggevende talenten kan daar bijvoorbeeld veel aan hebben in de zorg voor haar huishouden en het opvoeden van haar kinderen. Het probleem is niet dat ze die kwaliteiten heeft, de vraag is vooral waarvoor ze die gaven gebruikt. Gebruikt een moeder haar leidinggevende gaven vier dagen per week als bedrijfsleider, dan gebruikt ze haar gave op de verkeerde plek. Maar er is niets mis mee als een vrouw dit talent gebruikt ten goede van haar gezin. De voorbeeldige vrouw uit Spreuken 31 doet dit ook. Of denk aan een vader die zorgzaam is. Hij kan zijn zorgzaamheid goed gebruiken om te helpen als er baby's verschoond of kinderen in bad gedaan moeten worden! Maar hij hoeft daarom nog niet zijn werk (grotendeels) op te geven om voor het huishouden te zorgen. Kortom, mannen en vrouwen moeten proberen hun eigen talenten te gebruiken voor de roeping die zij hebben als man of vrouw.

Ik heb geen relatie.
Wat betekent dat
voor mijn man- of
vrouw-zijn?

12

Suzan is een vrijgezelle vrouw. Ze hoort vaak dat vrouwen hun man onderdanig moeten zijn. Ze vraagt zich af wat zij daarmee moet. Zij heeft immers geen man. Is het verschil tussen man en vrouw voor haar daarom minder belangrijk?

Elk mens is man of vrouw en dus geroepen om te leven volgens het geslacht waarmee hij of zij geboren is. Het man- of vrouw-zijn neemt natuurlijk wel verschillende vormen aan, afhankelijk van de levensomstandigheid. Het maakt verschil of je getrouwd bent of niet getrouwd, of je wel of geen gezin hebt. Een man die (nog) niet getrouwd is, is geen hoofd van zijn vrouw of gezin. Een ongetrouwde vrouw hoeft ook haar man niet onderdanig te zijn.

Buiten het huwelijk

Als je niet getrouwd bent, ben je onverminderd man of vrouw. Daarom zijn ook niet-getrouwde mensen geroepen om als man of vrouw te leven, naar Gods scheppingsorde. Zo kan een ongetrouwde man leidinggeven in de kerk, samenleving en politiek. Ook kan elke man zijn vaderlijke kwaliteiten prima inzetten bij de kinder- of tienerclub in de gemeente. Een ongetrouwde vrouw kan haar vrouwelijke kwaliteiten benutten, bijvoorbeeld als

“

Als je niet getrouwd bent, ben je onverminderd man of vrouw.”

kinderoppas in de kerk of mantelzorger van een familielid. Ze houdt rekening met de scheppingsorde door datgene te doen wat voor vrouwen geoorloofd is te doen (en wat niet).

Elkaars lasten dragen

Al heeft een vrouw geen echtgenoot als hoofd, ze heeft net als getrouwde vrouwen behoefte aan hulp en bescherming van mannen die God in haar omgeving gegeven heeft. Natuurlijk is niet elke man persoonlijk het hoofd van elke vrouw. Maar de man draagt zijn hoofd-zijn wel overal uit. Daarom hebben zij een zekere mate van verantwoordelijkheid voor vrouwen die God in hun omgeving (familiekring) geplaatst heeft (een vader voor zijn dochter, broers voor hun zussen, enzovoort). Dit hoort ook bij de scheppingsorde, al klinkt dat in onze seculiere en individualistische tijd velen misschien vreemd in de oren. Het is voor niemand goed om 'alleen' te zijn (Gen. 2:18). Juist zij die niet getrouwd zijn, hebben mensen om zich heen nodig. Vrijgezelle broers, zussen en gemeenteleden hebben zorg, aandacht en liefde nodig en anderen (familie, gemeenteleden) hebben de verantwoordelijkheid en zorgplicht om naar hen om te zien. Omdat ongehuwden vaak meer tijd hebben en niet de last van een gezin kennen, hebben zij de mogelijkheid om anderen te helpen en bij te staan. Anderen ervaren dit vaak als een zegen. Getrouwden kunnen op hun beurt een plek creëren waar niet-getrouwden de warmte en liefde van een gezin mogen ervaren. Zo kunnen getrouwden en niet-getrouwden elkaars lasten dragen.

“

*Juist zij die niet
getrouwd zijn,
hebben mensen om
zich heen nodig.”*

Welke roeping
hebben mannen in
de kerk?

13

| Al jaren gaat Lucas met zijn vrouw en kinderen naar dezelfde kerkelijke gemeente. Hij zou graag wat voor de gemeente willen doen. Hij weet alleen niet goed op welke manier en denkt dat zijn vrouw er eigenlijk beter in zou zijn.

Behalve in het gezin en in de samenleving, is de man ook hoofd in de kerk en christelijke gemeente. Al in het Oude Testament leidden mannen het godsdienstige leven. Er waren (vrijwel altijd mannelijke) profeten die het Woord van God doorgaven en het waren mannelijke priesters en Levieten die de tempeldienst leidden. Ook buiten de eredienst, bijvoorbeeld in het gezin, zijn godsdienstige taken vooral voor mannen. Zo geeft God Abraham als vader de opdracht om zijn gezinsleden te besnijden (Gen. 17:9 en verder). Als Mozes deze plicht niet doet, staat zelfs zijn leven op het spel

(Ex. 4:24-26). Verder bouwden aartsvaders altaren om de Heere te danken (Gen. 12:7-8, Gen. 26:25, Gen. 35:3). Later lees je dat Elkana met zijn gezin de tabernakel bezoekt om de Heere te dienen (1 Sam. 1). In het Nieuwe Testament gaat het net zo. Zo neemt Jozef zijn gezin mee naar Jeruzalem om het Paasfeest te vieren (Joh. 2) en krijgen vaders de opdracht om hun kinderen op te voeden *in de lering en vermaning des Heeren* (Éf. 6:4).

“
*Behalve in het
gezin en in de
samenleving,
is de man ook
hoofd in de kerk
en christelijke
gemeente.”*

Ambtsdragers

Al maakt het man- of vrouw-zijn niet uit voor onze aanvaarding door de Heere (Gal. 3:28), toch is het verschil tussen man en vrouw wel belangrijk. Jezus kiest niet voor niets mannelijke apostelen om Zijn boodschap de wereld in te brengen. En hoewel Paulus ook vrouwen noemt als medewerkers in Gods Koninkrijk (Rom. 16), toch behoudt hij bepaalde functies duidelijk voor aan mannen. Zo zijn opzieners en diakenen man (1 Tim. 3:2, 12). Opzieners hebben als roeping om onderwijs te geven en net als thuis goede leiding te geven aan de gemeente (1 Tim. 3:2, 4). Ze houden toezicht op de gemeente als goede herders (1 Petr. 5:2) en weerstaan dwaalleren en dwaalleraars. Diakenen zorgen vooral voor de behoeftigen in de gemeente (Hand. 6), maar gebruiken hun gaven ook om te getuigen (Hand. 6:10) en te evangeliseren (Hand. 8:5).

Algemene voorschriften

Specifiek mannen krijgen de opdracht om voor te gaan in gebed (1 Tim. 2:8). Ook hebben getrouwde mannen buiten de samenkomst hun vrouw

meer onderwijs te geven als dat nodig is (1 Kor. 14:35). Paulus geeft verder aan oudere mannen de opdracht om gezond te zijn in het geloof, de liefde en lijdzaamheid (geduld) (Tit. 2:2). Daarnaast worden ze opgeroepen zich nuchter, stemmig en voorzichtig te gedragen. Ook jonge mannen horen matig te zijn (vs. 6). Bij matigheid hoort voorzichtigheid. Een christenman kent zichzelf en zijn zondige hart en beheerst

“
*Jezus kiest niet
voor niets
mannelijke
apostelen om
Zijn boodschap
de wereld in te
brengen.*”

“

*Vanuit de
scheppingsorde
zijn de ambten dus
altijd onlosmakelijk
verbonden aan het
hoofd-zijn van de
man.”*

zichzelf op allerlei terreinen, met hulp van Gods Geest. Johannes verheugt zich over jonge mannen die sterk zijn, het Woord in zich dragen en de boze hebben overwonnen (1 Joh. 2:14). Kortom, het Nieuwe Testament maakt duidelijk dat mannen specifieke taken in de kerk hebben vanwege hun man-en hoofd-zijn. Dat is vandaag nog steeds zo, al ziet de invulling ervan

er misschien niet in elke cultuur precies hetzelfde uit (zoals het bidden met opgeheven handen dat niet per se verbonden is aan man-zijn). Vanuit de scheppingsorde zijn de ambten dus altijd onlosmakelijk verbonden aan het hoofd-zijn van de man. En, ambt of geen ambt, het is in ieder geval de roeping van elke man om de Heere te dienen en te vrezen en een christelijke levenswandel te hebben. Samen met vrouwen worden zij geroepen om het beeld van Christus te vertonen, een levend lidmaat in het lichaam van Christus te zijn (1 Kor. 12:12 en vervolg), met de door God gegeven gaven anderen te dienen (Rom. 12:6-8) en zo eensgezind, met één mond, de God en Vader van onze Heere Jezus Christus te verheerlijken (Rom. 15:6).

Welke roeping
hebben vrouwen in
de kerk?

14

Marlene (27) heeft al veel gehoord over de discussies die er zijn over de plek van vrouwen in de kerkelijke gemeente. Ze weet niet goed wat ze ervan moet denken. Ze vindt het logisch dat vrouwen geen ambtsdragers mogen worden. Maar tegelijkertijd vraagt ze zich af of vrouwen dan helemaal geen taak hebben in de kerk.

De eerste roeping van vrouwen in de kerk is om de Heere dienen. Daarin zijn mannen en vrouwen niet verschillend. Man- of vrouw-zijn doet er ook niet toe voor onze aanvaarding door God. We staan voor Hem niet in de eerste plaats als mannen of vrouwen, maar als zondaren die genade nodig hebben. De belangrijkste vraag is daarom voor zowel man als vrouw of zij 'in Christus zijn' en daarbij telt ras, status of geslacht niet (Gal. 3:28).

Voor en na Jezus' komst

Petrus vertelt op de Pinksterdag dat in het nieuwe verbond zonen en dochteren zullen profeteren. Dat is bijzonder, want onder het oude verbond was profeteren in principe voorbehouden aan mannen, behalve bij Deborah en Hulda - zij waren wel profetes, maar niet in het openbaar; hun werd thuis om raad gevraagd. In het jodendom werd vaak met minachting over vrouwen gesproken. Joodse mannen dankten God dat ze niet als heiden of vrouw geboren waren. Met de komst van de Heere Jezus veranderde waardering van vrouwen. Jezus behandelt vrouwen met respect. Hij heeft vrouwen als volgeling (Luk. 8:1-3), onderwijst hen (Luk. 10:39) en laat hen zelfs als eerste getuigen van Zijn opstanding (Mat.

28:10). Verder leert 1 Korinthe 11 dat vrouwen in de gemeente niet alleen baden, maar ook profeteerden (1 Kor. 11:5), iets wat we ook lezen van de dochters van Filippus (Hand. 21:9). Dat betekent volgens de kanttekeningen bij Handelingen 21:9 dat deze vrouwen de gave hadden om de toekomst te voorzeggen; en niet dat zij in het openbaar de Bijbel uitlegden, want dat verbiedt Paulus in zijn brieven (1 Kor. 14:34; 1 Tim. 2:12). Zie ook Handelingen 2:17 met kanttekeningen.

Scheppingsorde in stand

Hoewel vrouwen in het Nieuwe Testament profeteerden, blijkt dat de scheppingsorde, inclusief de symboliek die daarbij hoort, geldig blijft. Paulus corrigeert vrouwen die hun hoofdbedekking – een teken van respect voor God en de scheppingsorde – afdoen (1 Kor. 11:5). Ook benoemt hij dat vrouwen in de gemeente dienen te zwijgen (1 Kor. 14:34). Vrouwen mogen zich laten onderwijzen, maar niet zelf onderwijs geven, tenminste, niet aan mannen (1 Tim. 2:12, vergelijk ook 1 Tim. 5:4). Dat heeft vooral te maken met de scheppingsorde: *Want Adam is eerst gemaakt, daarna Eva* (1 Tim. 2:13). Vrouwen mogen wel andere vrouwen onderwijzen. Vooral (oudere) weduwen roept Paulus op om ‘leraressen van het goede’ te zijn (Tit. 2:3). Zij kunnen namelijk vanuit hun levenservaring jongere vrouwen veel levenswijsheid meegeven. Vrouwen mogen dus onderwijs geven, zolang zij dit niet tegen de scheppingsorde in doen. Een voorbeeld hiervan is Priscilla. Zij gaf samen met haar man Aquila nader onderwijs aan Apollos over het geloof (Hand. 18:26). Zondagschool, jeugdwerk en onderwijs

“
Vrouwen mogen
dus onderwijs
geven, zolang zij
dit niet tegen de
scheppingsorde in
doen.”

“

*Zondagsschool,
jeugdwerk en
onderwijs aan
andere vrouwen
zijn verschillende
manieren waarop
vrouwen kunnen
onderwijzen in
de kerkelijke
gemeente.”*

aan andere vrouwen zijn verschillende manieren waarop vrouwen kunnen onderwijzen in de kerkelijke gemeente.

Mede-arbeiders

In plaats van te letten op wat vrouwen niet mogen, is het nuttig om te beseffen dat vrouwen in het Nieuwe Testament op nog veel meer manieren een bijdrage leverden aan het gemeentelven: ze baden mee met de apostelen (Hand. 1:14), deden goed aan armen (Hand. 9:36-43), verleenden

onderdak en betoonden gastvrijheid aan gemeenteleden en andere christenen (Hand. 12:12, Hand. 16:13-15). Ook deden vrouwen in de vroege kerk diaconaal werk. Het lijkt erop dat er in de eerste gemeente een aparte groep diaconessen was, die vooral bestond uit weduwwomen die hiervoor gekozen werden (1 Tim. 5:9). Zeer waarschijnlijk leverden zij een bijdrage aan de zorg voor armen in de gemeente. Kortom, zolang het niet tegen de scheppingsorde ingaat, mogen vrouwen volwaardige taken vervullen in de gemeente en daarbuiten. Zo zijn ze ‘mede-arbeiders’ (Rom. 16:3, Fil. 4:3) in het Koninkrijk van God.

Wat betekent
man- of vrouw-zijn
voor het
werk dat je doet?

15

Jesse (24) is op zoek naar een andere baan. Hij heeft al een paar jaar gewerkt als automonteur, maar hij zou liever werk hebben waarbij hij omgaat met kinderen. Toch stimuleren zijn ouders hem om iets ‘mannelijks’ te blijven doen.

Is er vanuit de scheppingsorde iets te zeggen over werk dat mannen of vrouwen wel of niet zouden moeten doen? Zonder alles met een schaar-tje te willen knippen, is er vanuit de Bijbel zeker wat te zeggen over man- of vrouw-zijn en werk. Hieronder een paar denklijnen die kunnen helpen bij het vinden van een antwoord.

Bij (betaald) werk en functies binnen een bedrijf of organisatie zijn drie uitgangspunten belangrijk:

- Past het werk bij je belangrijkste verantwoordelijkheden? Als je vader bent van een gezin is het de vraag of het wijs is om een beroep te kiezen waarvoor je jaarlijks een paar maanden naar het buitenland moet. Voor een moeder van opgroeiende kinderen is thuis aanwezig zijn en aandacht hebben voor de kinderen, de hoofdtaak. Dit kan niet samen-gaan met een baan van vier werkdagen. Anders ligt het natuurlijk als de kinderen al de deur uit zijn.

“
*Er is vanuit de
Bijbel zeker wat te
zeggen over man-
of vrouw-zijn en
werk.”*

- Past het werk dat je doet bij de specifieke gaven of kwaliteiten die God aan mannen en vrouwen heeft gegeven? Zwaar fysiek werk waarbij veel lichaamsinspanning komt kijken, past van nature beter bij mannen dan bij vrouwen bijvoorbeeld. Ook actieve deelname aan gevechtshandelingen past van nature beter bij de beschermende rol die God aan mannen heeft gegeven, dan bij vrouwen. Niet voor niets werden in het Oude Testament alleen mannen geroepen om te strijden. Om die reden zijn wereldwijd veel christenen tegenstander van gevechtstaken voor vrouwen en meisjes. Het wordt anders als een vrouw bij Defensie of politie een meer ondersteunende of dienstverlenende taak heeft. Verder passen (ver)zorgende taken vaak juist meer bij de aard van vrouwen dan van mannen.
- Past het werk bij de roeping om hoofd of hulp te zijn? Dat de man hoofd is, betekent dat zijn roeping (en vaak ook zijn gave) ligt in initiatief nemen en leidinggeven. Vrouwen dienen terughoudend te zijn met functies waarin dit een grote rol speelt. Het is belangrijk dat in de hele samenleving zichtbaar is dat God mannen een andere positie gegeven heeft dan vrouwen. Het leidinggeven door vrouwen moet passen bij de manier van leidinggeven die bij het moederschap hoort. Op een plek waar alleen vrouwen werken, is er geen bezwaar tegen een vrouwelijke leidinggevende.

Het bovenstaande beantwoordt niet alle vragen, maar geeft wel kaders die kunnen helpen bij het vinden van je plek in de samenleving. Vooral belangrijk is dat we die weg biddend zoeken en openstaan voor de leiding van God door Zijn Woord. Ook kunnen we anderen om advies vragen. Verder mogen (hoewel het niet het belangrijkste is) eigen voorkeur, gevoel en verlangen een rol spelen. Een man die hart heeft voor kinderen en graag iets voor hen wil doen, kan zeker een roeping zien voor de klas.

Wat betekent
man- of vrouw-zijn
voor je studiekeuze?

16

Jorinda (18) zit in vwo-6. Ze denkt na over haar vervolgstudie. Uit verschillende tests die ze gedaan heeft, blijkt dat de studie bedrijfskunde bij haar past. Maar ook een opleiding tot verpleegkundige scoort hoog. Jorinda vraagt zich af waar ze goed aan doet...

Het is verstandig om goed na te denken over een toekomstige opleiding of studie. Studies kosten immers geld en tijd. Gelukkig kan goede begeleiding je verder helpen. Vaak wordt er gekeken naar je interesses en waarin je goed bent. Helaas wordt vaak onvoldoende nagedacht over de gevolgen van je studie voor de lange termijn en of het ook past bij je roeping als man of vrouw. We leven in een wereld waarin het vooral belangrijk is of keuzes passen bij jou en waar je je goed bij voelt. Die houding staat op gespannen voet met het christelijke geloof. Niet de vraag 'Wat wil ik dat ik doen zal?' moet voorop staan, maar het gebed 'Heere, wat wilt Gij dat ik doen zal?' Misschien heeft God iets anders met je leven voor dan je nu weet en wil Hij daarom dat je een andere studie doet dan jij zou willen. En als het goed is, willen we niet alleen Gods Woord op de eerste plaats zetten in onze studiekeus, maar ook iets betekenen voor onze naaste. Dat kan op allerlei manieren en in allerlei beroepen, maar dat betekent dat sommige beroepen in ieder geval afvallen (formule 1-coureur worden is niet nuttig voor je naaste...).

Lange termijn

Zoals gezegd is het ook goed om over de lange termijn na te denken. Geneeskunde is een heel waardevolle en nuttige studie, maar ook een studie die lang duurt. Wat betekent dit als je bijvoorbeeld al vroeg een

relatie hebt? Is het gezond om tien jaar lang te wachten met trouwen? En stel dat je straks als vrouw kinderen mag krijgen? Dat past haast niet bij een baan als arts. Sommige stellen zien daarom (eerst) af van kinderen, maar dat is niet Bijbels. Wie trouwt, moet ook openstaan voor de kinderzegen – en niet pas na een paar jaar. Kortom: ‘bezint eer ge begint’.

Studie voor man of vrouw

Bedenk bij je studiekeuze ook dat niet elk beroep geschikt is voor beide geslachten. Hoewel heel veel beroepen bij zowel mannen als vrouwen passen, is het goed je eventuele toekomstige beroep te toetsen aan de uitgangspunten die in vraag en antwoord 15 genoemd zijn. Wie als vrouw solliciteert bij het Korps Mariniers, heeft 99 procent kans om afgewezen te worden. De fysieke vereisten zijn zo zwaar dat het bijna geen enkele vrouw lukt om door de toelating te komen. Je kunt je bovendien afvragen of een positie bij het Korps überhaupt iets voor een vrouw is (zie vraag 15). Leidinggeven aan een groot bedrijf is sowieso voor een moeder niet te doen, maar je kunt jezelf ook de vraag stellen of zo’n leidinggevende functie past bij Gods bedoeling van man en vrouw, ook als je ongetrouwd bent. Sommige meisjes vinden het stoer om een opleiding tot bewaker te volgen. Dat lijkt leuk, maar is het ook wijs? Waken en beschermen zijn taken die meer bij

een man passen. Bovendien kom je terecht in een typische mannenwereld waarin het de vraag is of je als vrouw je daar thuis voelt. Er zijn beroepen die meer passen bij de roeping en natuur van vrouwen, bijvoorbeeld in de zorg of het onderwijs. Laat daar nu juist schreeuwend behoefte zijn aan mensen met een hart om te geven en te zorgen.

“
*Bedenk bij je
studiekeuze ook
dat niet elk beroep
geschikt is voor
beide geslachten.*”

Hoe draag ik als man
of vrouw bij aan de
samenleving?

17

| De kinderen van Jan en Maria zijn inmiddels allemaal het huis uit. Maria heeft daardoor veel tijd over en vraagt zich af of ze buitenshuis ook niet wat zou kunnen betekenen.

Wij leven in allerlei groepen: gezin, familie, vrienden, werk, kerk en ook de samenleving. Samen leven gebeurt op allerlei plekken: op de werkvloer met collega's, maar ook in de vereniging van eigenaren in het appartementen-complex waar je woont, de buurtraad, het vrijwilligersteam dat het zwembad draaiend houdt, het schoolbestuur, enzovoort. Als het gaat om de vraag wat man- of vrouw-zijn hierin betekent, is het lastig om hier één antwoord op te geven. Voor sommige functies of taken maakt het bijna niet uit of je man of vrouw bent, denk aan vrijwilliger zijn bij een plaatselijk stembureau. Dit geldt voor veel vrijwilligerswerk. In de kerk maakt het juist wel veel uit (zie vraag 13 en 14).

Vrijwilligerswerk

In onze samenleving hebben steeds minder mensen zin in en tijd voor maatschappelijke functies. Daarin kunnen christenen verschil maken (en dat gebeurt ook, want een groot deel van het vrijwilligerswerk in Nederland wordt door christenen gedaan). De voedselbank, de kringloopwinkel, overal zijn mensen nodig. Maar zeker voor moeders die niet buitenshuis betaald werk doen, is dit een mooie kans om op een flexibele manier dienstbaar te zijn in je omgeving. In onze samenleving is onder andere veel behoefte aan vrijwilligers voor (mantel)zorg. Verder zijn scholen dringend verlegen om mensen die zich met hun hart willen inzetten voor kinderen en jongeren. Ook zulke taken passen vaak goed bij de kwaliteiten van vrouwen. En verder mag je natuurlijk ook mee laten wegen of iets je aanspreekt en bij je talenten past of niet!

Op welke manier
kan ik als vrouw
bijdragen aan de
politiek?

18

Lina (19) merkt op haar studentenvereniging dat veel leeftijdsgenoten het geen probleem vinden als vrouwen de politiek ingaan. Maar ze weet ook dat sommige christenen daar juist op tegen zijn. Ze vraagt zich af hoe zij hiernaar moet kijken.

Een deel van de christenen is niet tegen vrouwen in de politiek. Volgens hen zijn man en vrouw gelijkwaardig en hebben beiden de opdracht om de wereld in te richten en te verzorgen (Gen. 1:28). Maar hoe moeilijk het vandaag ook voor te stellen is, vroeger was in heel veel culturen – en niet alleen christelijke – de politiek en de staatsinrichting vooral iets voor mannen. Tot ver in de twintigste eeuw was dat ook in Nederland het geval. Pas in

1917 kon er op vrouwen gestemd worden en twee jaar later konden vrouwen ook zelf stemmen. Ervoor mochten alleen mannen stemmen. De gedachte was dat zij dat deden namens hun vrouw en kinderen. Nu nemen vrouwen op allerlei manieren actief deel aan de politiek: als gemeenteraadslid, wethouder, burgemeester, gedeputeerde, kamerlid, staatssecretaris of minister. Wie daar moeite mee heeft, ontmoet veelal gefronste wenkbrauwen.

“
Vroeger was in heel veel culturen - en niet alleen de christelijke - de politiek en de staatsinrichting vooral iets voor mannen.”

Standpunt SGP

De SGP heeft als enige partij het standpunt dat het regeerambt niet voor vrouwen is. Toen de SGP nog van mening was dat vrouwen geen lid van deze partij konden worden, dreigde de rechter de subsidie van de partij stop te zetten. Uiteindelijk mochten vrouwen toch lid worden van de partij. Wel houdt de partij vast aan haar overtuiging. Deze visie van de SGP heeft alles te maken met de overtuiging dat leidinggeven aan de (inrichting van de) samenleving primair past bij het hoofd-zijn van de man.

“

Wel houdt de partij vast aan haar overtuiging.”

Gezag

De meeste politici dragen gezag. Als vrouwen dit doen, kan het niet anders of ze hebben daarmee ook gezag over mannen. Dat is tegen de scheppingsorde die bepaalt dat de man het hoofd (of: de gezagsdrager) is van de vrouw. Dit neemt niet weg dat vrouwen vaak andere inzichten kunnen hebben dan mannen. Door hun advies en inzichten kunnen vrouwen de mannelijke politici tot steun zijn. Zo kunnen ze met hun gaven het politieke werk dienen en verrijken.

Kan het soms
toch nodig zijn dat
je taken van het
andere geslacht op
je neemt?

19

Anna (36) hoort vaak van haar collega's dat zij een goede leidster en spreekster is. Nu er in het bedrijf waar ze werkt, gezocht wordt naar een nieuwe bestuurder, vraagt ze zich af of zij haar talent hiervoor mag gebruiken.

Het kan soms nodig zijn dat een man vrouwelijke taken of een vrouw mannelijke taken op zich neemt. Als een vrouw overlijdt of haar man verlaat, komen er op de schouders van de man voortaan ook huishoudelijke en verzorgende taken te liggen. Verliest een vrouw haar man of de man verlaat haar, dan zal ze vaak toch betaald werk moeten doen om in een inkomen te voorzien. Dat kan ook nodig zijn als een man bijvoorbeeld ziek of gehandicapt is geraakt en daardoor zijn taak als kostwinner niet meer (volledig) kan vervullen. Dit zijn natuurlijk uitzonderingssituaties, of eigenlijk noodsituaties, maar deze komen in een gebroken wereld geregeld voor. En wat te denken van een (ongetrouwde) man die enig kind is en nog een oude moeder heeft die verzorging of huishoudelijke hulp nodig heeft? In zo'n geval is het logisch dat hij dit werk doet of daarbij helpt. Dan staat niet zozeer het verschil tussen man en vrouw voorop, maar de behoefte van degene die hulp nodig heeft.

In politiek en kerk

Zoals gezegd bij vraag 18 is politiek vooral iets voor mannen. Maar soms zien we dat de Bijbel enige ruimte laat voor activiteiten van vrouwen in het publieke domein. Debora is hier een voorbeeld van; zij richtte Israël als profetes (Richt. 4:4). Richteren 4 vertelt niet veel over wat Debora precies wel en niet deed. In elk geval handelde ze vanuit respect voor de

scheppingsorde, want toen Israël oorlog moest voeren, liet ze naar Gods bevel Barak het leger leiden (Richt. 4:6). Dit laat zien dat er uitzonderlijke situaties kunnen zijn waarin een vrouw bepaalde taken in het publieke domein op zich kan nemen. Om die reden konden in het christelijke Europa ook vrouwen koningin worden als er geen mannelijke troonopvolgers waren. Zulke uitzonderingen zijn niet bedoeld als breekijzer om vrouwen het politieke domein in te loodsen. Ze bevestigen vooral de regel. Waar het in het publieke domein niet altijd zwart-wit is, is de taakverdeling van man en vrouw in de kerk heel duidelijk. Stel dat een gemeente moeite heeft om godvrezende en geschikte mannen te vinden voor de kerkenraad, dan kunnen ze niet in plaats daarvan een vrouw vragen. Ook niet als een vrouw godvrezend is en zij er misschien veel talent voor zou hebben. De Bijbel is daar heel duidelijk over. We hebben het dan niet meer over leven binnenshuis, maar over het openbare, kerkelijke leven. Zijn er geen geschikte mannen, dan is het nodig dat een gemeente vurig en aanhoudend bidt of God mannen wil geven die dit werk kunnen doen (Luk. 10:2). Het is dan beter om het werk door weinig mensen te laten

doen die dat in lijn met de scheppingsorde mogen doen, dan door veel mensen die tegen de scheppingsorde in zouden gaan als ze dit zouden doen.

“
Zulke
uitzonderingen
zijn niet bedoeld
als breekijzer
om vrouwen het
publieke domein in
te loodsen.”

Hoe leer ik mijn
kinderen om te
leven als
man of vrouw?

20

| Nora (17) zit op een seculier ROC. Thuisgekomen vertelt ze over een jongen in haar klas die vandaag in een jurk naar school kwam. Ze aarzelt hoe ze hier nu over moet denken. Haar moeder stelt haar de vraag: Wat denk je dat God hiervan zou vinden?

In onze tijd denken veel mensen dat je zelf mag weten wie je bent. Dat geldt ook voor het geslacht en gender. Jaarlijks kiezen duizenden jongeren ervoor om van geslacht te veranderen (voor zover dat kan natuurlijk). Ook willen ze zelf bepalen hoe ze hun geslacht tot uitdrukking brengen en zich kleden. Jongens met nagellak, mannen in vrouwenkleden; het gebeurt allemaal. In deze tijd van genderverwarring is het, meer dan voorheen, belangrijk dat ouders hun kinderen duidelijke, Bijbelse kaders meegeven over man- en vrouw-zijn. Een paar kaders:

- Je bent geschapen. Niet jij, maar God heeft jou gemaakt. Je bent niet toevallig ontstaan (evolutie), maar je bent door God geschapen, naar Zijn beeld en gelijkenis. Wat is het waardevol om dat als ouders je kind mee te mogen geven: de Heere heeft jouw leven gewild. Je bent geroepen om Gods beeld te dragen en te laten zien. Dat geeft je leven diepe waarde en betekenis.
- Je bent geschapen als jongen of meisje. Dat is niet je eigen keus, maar Gods keus. Dat geeft rust. Je hoeft je geen zorgen te maken over wie je nu eigenlijk bent, je hoeft zelfs geen geslacht te kiezen; dat is al gebeurd. God heeft je gewild als jongen of meisje. En dat is goed.

- God wil dat je leeft zoals Hij je geschapen heeft. De Bijbel vertelt ons dat God de mens schiep als man of vrouw. Dat is een roeping: leef zoals God je geschapen heeft.
- Mannen en vrouwen zijn verschillend. Vertel je kinderen dat jongens en meisjes verschillend zijn. Dat is niet raar of erg, maar juist goed. Jongens zijn lichamelijk en mentaal anders dan meisjes en andersom. Onze hersens werken anders, onze lichamen zitten anders in elkaar (zie ook vraag 3). Heel duidelijk is dat natuurlijk in onze seksualiteit. Het is belangrijk om daar open en respectvol over te spreken. Meisjes menstrueren, vrouwen kunnen kinderen krijgen, jongens krijgen af en toe zaadlozingen. Het is belangrijk dat deze biologische kenmerken van man- en vrouw-zijn gerespecteerd worden en niet gezien worden als 'raar' of 'vies'. In sommige gezinnen mag een dochter bij de eerste menstruatie zelf kiezen wat er gegeten wordt. Op zo'n manier ontdoe je de situatie van de taboesfeer en krijgt het een plek op weg naar de volwassenheid.
- Omdat we verschillend zijn, kleden we ons ook anders. De Bijbel laat zien dat God het belangrijk vindt dat het ook aan ons te zien is dat we man of vrouw zijn. Daarom wilde Hij verschillende kleding en haardracht (Deut. 22:5, 1 Kor. 11). Het vertelt ons dat het belangrijk is dat we ons man- of vrouw-zijn ook zichtbaar tot uiting brengen.
- Mannen en vrouwen hebben een verschillende roeping. Jongens zijn geroepen om de kost te verdienen, om te leiden, te beschermen en meisjes en vrouwen met respect te behandelen en te helpen waar

“

Vertel je kinderen dat jongens en meisjes verschillend zijn. Dat is niet raar of erg, maar juist goed.”

mogelijk. Meisjes zijn geschapen om jongens en mannen te helpen, hen bij te staan, om te zorgen en te dienen. We zijn verschillend, maar juist ook bedoeld om er voor elkaar te zijn.

- Het is de roeping van mannen en vrouwen om – indien mogelijk – te trouwen en kinderen te krijgen. Leg kinderen uit dat het lichaam van een vrouw helemaal is toegerust om kinderen te krijgen en kinderen te verzorgen en dat het een prachtige roeping is om moeder (of vader) te mogen zijn.
- Omdat man en vrouw een verschillende roeping hebben, hebben jongens en meisjes ook verschillende gaven en kwaliteiten. Jongens zijn wat sterker en krachtiger. Dat helpt om te kunnen werken. Jongens zijn meer gericht op dingen dan op personen. Dat is nodig om dingen te kunnen maken, ontwerpen en bouwen. Jongens treden wat meer naar buiten. Dat is belangrijk om initiatief te nemen en leiding te geven. Meisjes zijn ingesteld op relaties en kunnen goed zorgen. Dat helpt om een goede vrouw en moeder te zijn.
- Maak je kinderen vooral duidelijk dat ze, ondanks de verschillen, ook een roeping hebben die hetzelfde is: de Heere te zoeken en Hem te dienen. Voor jongens en meisjes, mannen en vrouwen is de gezamenlijke roeping: *Zoekt eerst het Koninkrijk Gods...* (Mat. 6:33). Voor de Heere maakt het niet uit of je man of vrouw bent. We zijn allemaal zondaren die verlossing en genade nodig hebben. En als we die genade mogen kennen, wordt het ook je verlangen om de Heere te eren met je man- of vrouw-zijn!

Als we langs deze lijnen met onze kinderen het gesprek aangaan, wordt hun geslachtelijke identiteit gevormd. Duidelijke kaders kunnen hen behoeden voor genderverwarring, doordat ze hierdoor leren hoe God wil dat we met onze geslachtelijkheid omgaan: als een roeping waarmee we Hem mogen dienen; als man of als vrouw!

Geraadpleegde en aanbevolen literatuur

- Bavinck, H. (1912). *Het christelijke huisgezin*. Kok.
- Burk, D., Closson, D., & Smothers, C. (2023). *Male & female He created them. A study on gender, sexuality & marriage*. Christian Focus.
- Elliot, E. (2019). *Met vreugde vrouw zijn. Voor mijn dochter*. De Banier.
- Elliot, E. (2021). *Man zijn. Gave en roeping*. De Banier.
- Garris, Z. M. (2021). *Masculine Christianity*. Reformation Zion Publishing.
- Grudem, W. (Red.) (2002). *Biblical foundations for manhood and womanhood*. Crossway.
- Henry, M. (z.d.). *Letterlijke en practicale verklaring van het Oude Testament*. De Groot.
- James, S. (2019). *God's design for women in an age of gender confusion*. Evangelical Press.
- Klaassen, M., & Smit, S.-M. (2021). *De hoed en de rand. Over hoofdbedekking (en nog veel meer)*. Brevier.
- Klaassen, M. (2024). *Gods goede orde. Lichaam, gender, huwelijk, seksualiteit en gezin in het licht van de schepping*. De Banier.
- Köstenberger, A. J., & Köstenberger, M. J. (2014). *God's design for man and woman. A Biblical-theological survey*. Wheaton.
- Kuby, G. (2022). *The abandoned generation*. St. Augustine's Press.
- Low, R. (2003, juni). The truth about men & church. *Touchstone*, 16(5). <https://www.touchstonemag.com/archives/article.php?id=16-05-024-v&readcode=&readtherest=true>
- Merkle, R. (2016). *Eve in exile and the restoration of femininity*. Canon Press.
- Parnell, J., & Strachan, O. (2015). *Designed for joy. How the Gospel impacts men and women, identity and practice*. Crossway.
- Piper, J., & Grudem, W. (1991). *Rediscovering Biblical manhood & womanhood. A response to evangelical feminism*. Crossway.

- Sandom, C. (2012). *Different by design. God's blueprint for men and women*. Christian Focus.
- Seldenrijk, R. (1999). *Man en vrouw in de traditie der eeuwen. Ethische overwegingen bij aspecten van levensstijl*. Groen.
- Strachan, O., & Peacock, G. (2016). *The grand design. Male and female He made them*. Christian Focus.
- Samyn, W., & Butter, M. (2021). *Vrouw vandaag. Terug naar Bijbelse paden*. Jongbloed.
- Vitz, P. C. (2021). *The Complementarity of Women and Men. Philosophy, Theology, Psychology & Art*. CAU.
- Westerman-Dannenbergh, H. (2023, 18 december). Falende doordening mannenrol oorzaak genderkloof. *Reformatisch Dagblad*, 36.

